18. september 1941.

Rystende begivenheter er utspillet i Oslo i løpet av en uke. Den tyske standrett er trådt i virksomhet og to mann er dømt til døden og henrettet uten ophold, mens en rekke andre er dømt til livsvarig fengsel eller fra 10 til 15 års tukthus. Den ene av de henrettede, advokat Viggo Hansteen, var juridisk konsulent i Arbeidernes faglige landsorganisasjon, den annen, Wickstrøm, var tillitsmann for arbeiderne ved en større Oslo-bedrift. Samtidig er hele styret for Arbeidernes faglige landsorganisasjon -sekretariatet - og de fleste formenn i de større fagforbund, arrestert og ny nazistisk ledelse innsatt i Landsorganisasjonen. Endelig er ledelsen i Norsk Arbeidsgiverforening avsatt og en nazist innsatt som ny leder.

Foranledningen til disse begivenheter var at det blandt Oslo-arbeiderne har bredt seg en sterk misnøye med de kår de har måttet arbeide under den siste tiden. Den stadig stigende mangel på de viktigste matvarer og de stigende priser på de varer som var å få har gjort det uhyre vanskelig for arbeidsfolk å klare seg. Særlig for folk som må nistes ut og som skal stå i hårdt arbeide hele dagen er det blitt verre og verre. Da det for noen dager siden ble helt slutt med melken på arbeidsplassene ble det uholdbart. Følgen var at arbeiderne på en rekke arbeidsplasser kort og godt ga beskjed om at hvis de ikke kunne få melk kunne de heller ikke fortsette arbeidet. Medvirkende til dette standpunkt var selvsagt at det var hundrevis av arbeidere som ved selvsyn kunne overbevise seg om at årsaken til mangelen på melk ikke var at produksjonen var gått så sterkt tilbake, men at melken i store mengder ble sendt ut av landet (i transportfly til Finnland til de tyske tropper der - vesentlig i form av frossen fløte) eller til ammunusjonsfabrikkene til fremstilling av sprengstoff.

Mandag formiddag ble arbeidet nedlagt på en rekke store fabrikker i Oslo. Det gjaldt i første rekke Aker mekaniske verksted og Nylands verksted som begge er tatt av tyskerne til bygging av krigsskip. Desuten ble arbeidet stanset ved Nydalen fabrikker, Norsk Elektrisk og Brown Bovery, Kværner Bruk, Tiedemanns tobakksfabrikk og en rekke mindre bedrifter. I løpet av mandagen ble det foretatt en rekke arrestasjoner blandt arbeidernes tillitsmenn, men streiken fortsatte allikevel tirsdag og bredte seg nå til en rekke nye bedrifter, bl,a, bryggeriene. Det deltok antagelig mellom 30 - 35000 arbeidere.

Overfor dette utslag av arbeidernes pågangsmot ble tyskerne og nazistene grepet av panikk og i løpet av natten til onsdag den 11. september utferdiget så Terboven i forståelse med de norske nazister bestemmelsen om undtagelsestilstand for Oslo, Aker, Bærum og Asker. Denne bestemmelse ble kunngjort i Oslo ved plakatoppslag før arbeiderne kom på arbeidet onsdag. Allikevel fortsatte streiken fra morgenen av, men under truslen om standrett på hver bedrift ble så arbeidet overalt gjenopptatt i løpet av formiddagen. På flere bedrifter ble det i løpet av formiddagen montert opp maskingeværer på gårdsplassene. I løpet av tirsdag og onsdag ble så hele sekretariatet og formennene i de største fagforbund arrestert. Hvor mange arbeidere det er arrestert på de enkelte bedrifter har vi ennu ingen oversikt over, men tallet er såvidt vi forstår meget stort. Som ny ledelse i landsorganisasjonen er innsatt nazisten Odd Fossum som hittil har vært leder for Nasjonal Samlings "faggruppeorganisasjon" og Erling Olsen, den tidligere sekretær i landsorga-

nisasjonen, som nå var blitt nestkommanderende i det nazistiske oprettede Direktorat for organisasjonsarbeidet. Den nye leder for Arbeidsgiverforeningen, Lippestad, ble i sin tid avskjediget fra Askim gummivarefabrikk.

Etter det som nå er skjedd er stillingen helt klar for arbeiderne. De må øyeblikkelig ut av fagorganisasjonen, ikke ett øre må betales i kontingent, ikke en fagforening opprettholdes i sin gamle skikkelse. Nå må det sørges for at nazistene ikke får overta noe annet enn kontorer og innventar og andre døde ting, men ikke ett levende medlem. Men samtidig må det på det innstendigste henstilles til alle gode nordmenn: Gjør ikke noe overilet som kan gi grunn til represalier fra tyskerne og NS. side. Tiden er ennå ikke inne. Nå mer enn noensinne gjelder det å holle hodet kalt og hjertet varmt. Det uskyldige blod som nå flyter skal hevnes. Dagen nærmer seg. Men inntil da, Vent! Forbered det som skal komme.

Ingenting viser bedre enn onsdagens blodige begivenheter hvor nervøse tyskerne og NS, nå er. De fryktet for at hele folket ville reise seg og derfor slo de til med standrett og henrettelser. De tror fremdeles at de kan kue det norske folket med slike midler og skjønner ikke at nettopp disse forferdelige overgrep stålsetter hver eneste nordmann og sveiser folket ennå sterkere sammen til den kamp som snart skal komme.

Også inndragningen av radioapparatene viser den samme nervøsitet hos tyskerne og NS. Overfor hele verden innrømmer tyskerne derigjennom at deres propaganda ikke har lykkes overfor nordmennene Tiltross for at de nå i mye over ett år har hatt det hele og fulle herredømme over hvert eneste propagandamiddel i Norge - kringkastingen, avisene, plakatsøylene, utstillingene, talerstolene, tiltross for dette må de naa gi tapt i kampen mot London radio som sender norske nyheter i noen fattige minutter tre ganger om dagen! Det er ingen engstelse for at de ikke skal få kjennskap til det som skjer, selv om radioapparatene blir tatt. Det går forbindelser mellom nordmenn som nazister og tyskere aldri kan få stoppet. Men en ting vil de oppnå med sin aksjon, de vil ufrivillig ta knekken på de norske avisene. Overalt i Oslo-distriktet er stemningen idag denne: Tar de radioen, så skal de også få beholle avisene. Får vi ikke høre Londons stemme, så vil vi heller ikke høre Berlins. Det har vært run på aviseksped isjonene av folk som sier opp sine aviser, og runet har fortsatt og kommer nokk til å øke i de kommende dager. Så kan tyskerne og NS. kommandere avisene til å ta inn den tyske propagandaen, de tyske løgntelegrammene og forherligelsen av NS. Det vil være helt uten hensikt. Nordmennene har sagt nei-takk til tvangsforingen.

Det har i de siste dager gått bestemte rykter i Oslo om at det tyske lommeslagskip Admiral Scheer er senket av engelske fly mellom Moss og Horten. Sikkert er det at det først og fremst var dette krigsskip de engelske fly var ute etter under toktene til Oslo lørdag, søndag, mandag og tirsdag. Øyenvitner påstår bestemt at krigsskipet ble senket, men nærmere opplysninger foreligger ikke når dette skrives.

Flyalarmen lørdag varte en time, alarmen søndag natt 3 timer og 30 minutter og alarmen søndag middag vel 1 time. Mandag og tirsdag ble det ikke gitt flyalarm i Oslo, men til sykehusene var det kommet forhåndsvarsel. Det engelske fly som falt ned i Holtekilen ble ikke skutt ned. To av flyverne reddet seg ved å hoppe ut i fallskjerm, de ble først møtt av nordmenn og til dem erklærte fly-

verne at flyet ikke var skutt ned, men hadde fått motorstopp. To mann av besetningen ble drept ved nedstyrtningen. De to flyvere som overlevde nedstyrtningen ble overøst med blomster av de nordmenn som først nådde ned til stranden.

På Grini er der for tiden 300 fanger og i Møllergaten 19 ca. 250. Videre sitter 50 i Åkebergveien, 100 på Akershus og 40 er midlertidig innlagt på Ullevål sykehus. Det blir tilsammen 740 fanger her i Oslo, og hertil kommer alle de som sitter i utenbys fengsler.

To store og betydningsfulle yrkesgrupper har i den seneste tiden påny vist sin urokkelige motstandskraft overfor de nazistiske ensretningsmanøvrene. Det gjelder legene og lærerne.

Siden legeforeningen fikk sin politiske kommisær, har storparten av medlemmene meldt seg ut. Som et mottrekk mot denne kraftige meningsytringen bestemte NS. for en tid siden at ingen kunne komme i betraktning ved ansettelser i offentlige legestillinger uten å være medlem av legeforeningen. På denne måten håpet nazistene å skremme legene tilbake til foreningen igjen. Dette forsøket er totalt mislykket. Legene svarte nemlig med å samle seg om det standpunkt at ingen skulle søke eller overta offentlige stillinger på det vilkår nazistene hadde stilt. Følgen har vært at en rekke legestillinger for øyeblikket står ubesatt, og legefronten er ubrutt. NS. har som kjent tidligere måttet bøye unna overfor legenes faste holdning, og alt tyder på at de ikke vil opnå noe mere dennegang.

Samtidig har Hagelin påny begynt en masseproduksjon av sine beryktede spørreskjema r til lærerne. Et lignende forsøk ifjor falt som en vil huske i fullstendig i fisk idet lærerne fraba seg enhver politisk innblanding i sitt yrke. Den samme holdning tar de nå. Hittil er Innenriksdepartementets sirkulære sendt ut til lærere i Oslo med spørsmål om politisk medlemskap, "særlige interesser" o.s.v. og lærerne nekter over hele linjen å svare på sirkulæret. Også lærerfronten er like sterk nå som under den store drakampen siste vinter, om ikke ennå sterkere.

Nazistene vet det selv, og går derfor fullstendig amokk. Det gjelder t.eks. nazi-rektoren ved Ullern skole, Waage, som mandag 8. september simpelthen stengte hele skolen fordi både lærere og elever viste et nasjonalt sinnelag. Under flyalarmen lørdag 6. september var elevene samlet i tilfluktsrommet, og her ble det ropt Leve Kongen og sunget Kongesangen. Da Waage viste seg, ropte elevene i kor: "Nei med Gompen!" (økenavn på den forhatte nazi-rektoren). Waage sammenkalte så lærerne og meddelte at han stengte skolen på ubestemt tid, samtidig som han gjorde lærerne ansvarlig for at elevene optrådte så "upassende". (Stengningen av skolen skjedde helt på Nazi-rektorens private initiativ). Han meddelte også at lærerne ikke vilde få utbetalt lønninger, men denne trusselen falt ynkelig sammen, da Waage ble gjort oppmerksom på at et slikt tiltak måtte meddeles finansrådmannen. D e t ønsket han nemlig ikke!

Mens livsviktige bedrifter i Norge må stanse av mangel på arbeidskraft, forseres Vidkun Quislings palass på Bygdø fram så hurtig som mulig. Det kreves at palasset skal være ferdig til innflytning i løpet av en måned.

NS.-demonstrasjonstoget fra Youngstorvet til Colloseum fredag den 5. september hadde efter nøyaktig telling følgende deltakere: Barn: 180 stk., Mindreårige: 225 stk. (vesentlig tyske tøser) Voksne: 1026 stk., Uniformer: 259 stk. Tilsammen 1690 stk.

En skrap konflikt mellom kst. Hagelin og Regierungsrat Otte ved Reichskommisariat har pågått i noen tid. Bakgrunnen for konflikten er at Otte har fått seg oversendt opplysninger om forskjellige korrupsjonsskandaler som Hagelin har gjort seg skyldig i. På grunnlag av disse opplysninger forlangte Otte Hagelin avskediget. Hagelin satte seg imidlertid i kontakt med sine innflytelsesrike forbindelser i Tyskland og forlangte på sin side at Otte skulde fjernes. Mann må gå ut fra at kst. Hagelin er gått av med seiren siden Regierungsrat Otte forlot landet i forrige uke. Det var som kjent Otte som i sin tid drev gjennom at NS. økonomi skulle holdes skarpt adskilt fra statens. Han var sjef for den økonomiske avdeling ved Reichskommisariatet.

I tillegg til de andre som er avsatt den senere tid kan nevnes Statens gymnastikkinspektrise Elisa Platou. Hun ble ikke avskjediget av Kirke- og Undervisningsdepartementt som hun sorterer under, men antagelig av Idrettsdepartementet.

Krettsføreren for NS. i Ø. Aker og Nordstrand krets har sendt "kampfellene" en rundskrivelse hvori han opplyser at det mandag den 8. september skulle holles møter i alle lag. Til disse møter var det møteplikt og bare sykdomsforfall - dokumentert ved legeærklæring - ble godtatt. Hvert eneste medlem ble til disse møter pålagt å bringe med seg en liste over 25 av sine nærmeste naboer. Denne navneliste skulle bringes med til møtet, fordi "det er førerens uttrykkelige ønske at vi så langt råd er skal få kartlagt den politiske innstilling hos befolkningen. Det er ifølge dette hans ønske vi nå mobiliserer hvert enkelt medlem til aktiv innsats". Det heter videre i skrivelsen at planen går ut på at de enkelte kampfeller skal gå runt til de personer som er ført opp på listen over naboer for å få dem til a abonnere på Fritt Folk og til å gå inn i N.S. Besøket skal "innledes ganske høflig med en forespørsel om vedk. ikke ønsker å abonnere på F.F. Abonnerer vedk. på F.F. går man et skritt videre og spør om vedk. ikke kunne ha interesse av å melde seg inn i NS. Blir svaret ja, er jo alt i orden. Blir svaret nei, spør man om grunnen." På dette hvis skal man ha klargjort hvilke av følgende 4 grupper vedk. person hører inn under 1, Motstandere. 2 Nøytrale. 3 Sympatiserende. 4. Medlemmer. - I rundskrivet opplyses videre at "ofrene" skal hjemsøkes pånytt etter en måneds forløp. Som man ser er det storstilet forhør av befolkningen om den stilling til NS. som her forberedes. Vi går ut fra at svaret vil virke tilstrekkelig avkjølende.

De siste nyheter fra London, kort fortalt. Østfronten. Liten framgang for tyskerne i Leningradområdet. Russerne har vært heldige med lokale operasjoner. På Mitfronten rykker russerne videre fram. I syd har tyskerne satt igang en stor offangsiv for å nå oljekildene i Kaukasus. Man mener at dette er begynnelsen til et nytt høstfelttog.

De britiske luftangrep siste døgn var rettet mot Karlsruhe og andre militære mål i Sydvest Tyskland. Intet tysk flyangrep på England siste døgn. Over kanalen er 6 tyske fly skutt ned. - Ryktene om at tyskerne vil prøve på en innvasjon i Tyrkia er pånytt dukket fram. Hovedgrunnen: Oljen i Kaukasus. Det meldes at tyske panserdiv. og flystyrker er observert ved den tyrkiske grense. - Britiske og russiske tropper rykker fram mot Irans hovedstad for å gjøre slutt på tyskernes innflytelse i byen. - Stor eksplusjon i Sverige. To destroyere sunket. - Chekoslovakias utenriksminister og foreningen Norden i Sverige har sendt Norge sympatiærklæringer. - 160 krigsskip har U.S.A. satt inn i patruljeringen av U.S.A. og Englands farvann. - Svenske aviser fordømmer kraftig de nye tyske overgrep i Norge.